

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka práce: Bc. Pavlína Zoubková

Název práce: Analýza procesů a zakázek v rámci konverzací online mentoringové poradny „S barvou ven“

Oponent: PhDr. et Mgr. Hana Valentová, Ph.D.

Autorka práce se zabývá tématem ne-heterosexuální orientace a coming outu u osob LGB, a to výzkumně prostřednictvím analýzy konverzací v online mentoringové poradně. Za cíl práce si klade: „...zjistit, co se v online konverzacích odehrává, jaké procesy zde vznikají, jak dochází k uspokojování potřeb, s nimiž do poradny mentotování a mentorované přicházejí...jakým způsobem s klienty a klientkami mentorující komunikují“ (s. 40).

Práce respektuje klasické rozložení na část teoretickou a praktickou. Jednotlivé oddíly teoretické části jsou voleny vzhledem k tématu přiléhavě, uvedená fakta a výsledky výzkumů jsou v závěru využita v diskusi výsledků a podporují provázanost teoretické a praktické části, nicméně celkově teoretická část oddíl působí méně kompaktně (autorka začíná popisem vzniku a fungování konkrétní poradny S barvou ven, poté přechází k popisu společenské klimatu, které dle autorky generuje potřebu tohoto typu služeb, následně se vrací k užšímu tématu postupů uplatňovaných v poradně S Barvou ven a objasňuje pojem mentoringu a specifika a výhody/nevýhody uplatňování mentoringu v online prostředí, poté je zařazeno opět více teoretické téma coming outu a jeho procesu, které je následováno popisem coming outu u rodičů). Jedna ze tří hlavních kapitol teoretické práce (2.2), která slibuje „přiblížit současnou atmosféru panující kolem LGB problematiky“ (s12.) je spíše než objektivní analýzou zjevně výrazně ovlivněna postojem a již stabilním náhledem autorky na danou situaci a její interpretaci. Autorka zde nepátrá po tom, zda naše společnost a nakolik je tolerantní, ale předkládá pouze takové výzkumy a jejich výsledky a interpretaci (nejčastěji od specificky zaměřených zdrojů jako KVOP, Prague Pride, FRA, PROUD), která je v souladu s viděním společenského klimatu jako výrazně hostilního a homofobního (např. v práci dvakrát uvedený příběh Filipa Havlíčka: o čem je tento příběh? Jistě může být interpretován různě, nejen jako ukázka chlapce dohnaného homofobními rekcemi okolí k sebevraždě). V kapitole mi přinejmenším chybí zamyšlení či polemika s jednostranně interpretovanými výsledky. Např. dle KVOP (s. 19) si dvě třetiny osob, které se neřadí mezi LGBT+ myslí, že tyto osoby nejsou diskriminovány. Naopak tři čtvrtiny osob, které se řadí mezi LGBT+ si myslí, že diskriminováni jsou. Autorka pak následně přebírá vysvětlení tohoto výsledku od KVOP, když uvádí tuto interpretaci: *“Z toho vyplývá, že z různých důvodů tedy veřejnost zřejmě některé potíže LGBT menšiny přehlídí či nevnímá a nemusí se pro ně jevit tak zásadní“*. Je toto opravdu jediná možná nebo dokonce „správná“ interpretace takového výsledku? Dále např. jsou uváděny výzkumy ukazující na zvýšený výskyt duševních onemocnění a širšího spektra psychických obtíží u osob LGBT+ oproti heterosexuální populaci (s. 20-21). Následně autorka konstatuje, že je vyloučeno, že by to bylo „způsobeno“ samotnou homosexualitou: *„již před více než 40 lety bylo prokázáno, že tyto rozdíly nejsou způsobeny samotnou homosexualitou“* (s.21) a přichází s výzkumy, které přináší takový výklad, že rozdíl vzniká působením tzv. minoritního stresu (ten vzniká působením společnosti – vychází z její heteronormativity, homofobie, předsudků, diskriminace a stigmatizace). Je toto jediné možné vysvětlení? Jak konkrétně bylo ověřováno? Je dále nějak prokázáno, že např. ve velmi tolerantních společnostech je souběh ne-heterosexuální orientace a psychických onemocnění výrazně nižší?

V empirické části již autorka uvádí výstupy analýzy 19 konverzací mezi mentorem a mentorovaným. Věk mentorovaných byl mezi 14-18 lety. Za kritérium pro výběr komunikace je uveden rozsah 30-50 zpráv (není objasněno, proč právě takový rozsah autorka považuje za optimální, jaký je běžný rozsah konverzací). Přepisy jednotlivých konverzací v práci nejsou k dispozici, což je autorkou objasněno a komentováno, nicméně tato skutečnost v podstatě znemožňuje sledování práce studentky s daty a výrazně snižuje přehlednost. Záběr, který autorka analýzou pokrývá, je poměrně široký, vytyčené cíle však dobře korespondují s výzkumnými otázkami a následným zaměřením analýzy. Za zdařilou považuji především analýzu témat a Analýzu spektra reakcí mentorů. V analýze témat jsou detekována 4 hlavní témata, v rámci nichž jsou potom rozlišeny subkategorie více zacílené na to, co konkrétně se v rámci tématu v konverzaci odehrává. Ačkoliv samotná témata nejsou vzhledem k zaměření poradny překvapivá, autorka systematizuje a přehledně představuje obsahy jednotlivých kategorií. Trochu nejasností v jinak jasně oddělených kategoriích způsobuje snad jen prolínání subkategorie „Sdílení reakce rodičů“ a zároveň výstavba hlavní kategorie „Rodiče můj coming out nezvládli“. Dále pak poměrně dlouhé názvy jednotlivých subkategorií, navíc odlišně pojmenované (např. u „Vnějšího coming outu - rodiče“ subkategorie „Sdílejí obavy“ nebo „Probírají s mentorem další postup“, u „Vnějšího coming outu – přátelé“ subkategorie „Sdílejí obavy z reakce okolí“ nebo „Plánují spolu s mentorem postup“). Jako velmi přehlednou a systematickou dále vnímám také analýzu spektra reakcí mentorů „Co mentoři v konverzácích používají“ Zde si ale kladu otázku, nakolik zjištěné spektrum reakcí mentorů koresponduje s tím, v jakém typu reakcí jsou cíleně podporováni, trénováni, k jakému jsou v rámci vzdělávání vedeni. Tedy zda se tato spektra (zjištěné v analýze a záměrně trénované) plně či částečně překrývají.

Otázka k obhajobě:

- 1) V úvodu píšete, že práce může poradně sloužit jako inspirace pro změny a posouvat ji k větší kvalitě nabízených služeb. Jak zpětně hodnotíte své vlastní výstupy DP vzhledem k tomuto záměru?

Práci doporučuji k obhajobě

V Praze dne: 1. 9. 2021

Hana Valentová